

БҮЛЭГ 1

БОДИТ СЕКТОР

- 1.1 НИЙТ НИЙЛҮҮЛЭЛТ
- 1.2 НИЙТ ЭРЭЛТ
- 1.3 ХӨДӨЛМӨР БА АЖ АХУЙН НЭГЖ
- 1.4 ЭДИЙН ЗАСГИЙН МӨЧЛӨГ

1. БОДИТ СЕКТОР

ТОЙМ

Дотоод эдийн засгийн идэвхжил 2024 оны эхний хагас жилд сайжирч, эдийн засаг 5.6 хувиар өслөө. Өвөлжилт, хаваржилтын хүндрэл хөдөө аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэлийг бууруулснаар эдийн засгийн өсөлт өмнөх улирлаас удааширлаа. Уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэл, экспортын өсөлтийг дагаад тээврийн салбар тэлсэн бол томоохон инженерийн барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтууд үргэлжилж, барилгын салбар өндөр өсөлттэй байна. Мөн төрөөс машин тоног, төхөөрөмжийн импортын татварыг тэглэх замаар боловсруулах үйлдвэрлэлийг дэмжих бодлогын үр нөлөөгөөр тус салбар сүүлийн 5 улирал дараалан тэлж, өсөлт эрчимжиж байна. Төрийн албан хаагчдын цалингийн өсөлтийг дагаад хувийн секторт цалин өсөж, хөдөлмөр эрхлэлт болон өрхийн орлогод эерэг нөлөө үзүүлж байгаа ч цалинтай хөдөлмөр эрхэлдэггүй иргэдийн амьжиргаа төдийлөн сайжрахгүй байна. Түүнчлэн хөдөө аж ахуйн салбарын уналт үргэлжилснээр хөдөө орон нутагт өрхийн амьжиргаа хүнд хэвээр байна. Үйлдвэрлэлийн хүчин чадал өргөжин, хөдөлмөр эрхлэлт нэмэгдсэнээр эдийн засгийн нийт үйлдвэрлэлийн потенциал нэмэгдэж байна.

НИЙТ НИЙЛҮҮЛЭЛТ

1. Эдийн засгийн өсөлт хөдөө аж ахуйн салбарын уналтаас үүдэн өмнөх улирлаас удааширлаа.

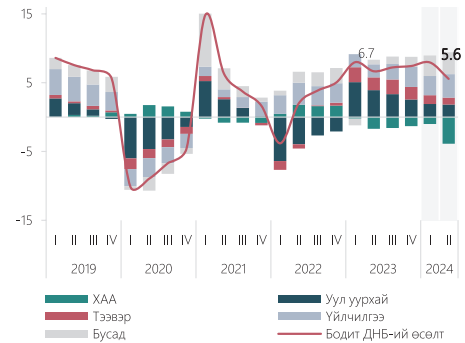
Нэрлэсэн ДНБ 2024 оны эхний хагас жилд 37 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 20.8 хувиар, 2015 оны зэрэгцүүлэх үнээр тооцсон бодит ДНБ 14.4 их наяд төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 5.6 хувиар тус тус өслөө. Өвөлжилт, хаваржилтын хүндрэл хөдөө аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэлийг бууруулснаар эдийн засгийн өсөлт өмнөх улирлаас удааширлаа. Эдийн засгийн өсөлтөд хөдөө аж ахуйгаас бусад салбарууд эерэг нөлөө үзүүлж байна (Зураг 1.1). Цаашид хөдөө аж ахуйн салбарын уналт эдийн засгийн өсөлтийн төлөвийг бууруулах хэдий ч уул уурхайн олборлолт болон өрхийн хэрэглээний өсөлтийг даган худалдаа, үйлчилгээний салбаруудын үйл ажиллагаа тогтвортой үргэлжилж, өсөлт 2024 оны эцэст 5.6 орчим хувьд хадгалагдахаар байна.

2. Нүүрс, төмрийн хүдрийн олборлолт, зэсийн баяжмалын үйлдвэрлэлийн нөлөөгөөр уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэл өслөө.

Уул уурхайн салбар 2024 оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үеэс 15.4 хувиар тэлж, эдийн засгийн өсөлтийн гуравны нэг орчмыг бүрдүүллээ (Зураг 1.1). Үүнд, нүүрс олборлолт 47.8 сая тоннд хүрч өмнөх оны мөн үеэс 36 хувиар, төмрийн хүдрийн олборлолт 4.6 сая тоннд хүрч 47 хувиар тус тус өсөж, олборлолт тогтвортой нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлөв. Мөн зэсийн баяжмалын үйлдвэрлэл 2024 оны нэгдүгээр улиралд өмнөх оны мөн үеэс 0.5 хувиар буураад байсан бол эхний хагас жилд Оюутолгойн зэсийн баяжмал үйлдвэрлэл нэмэгдсэний нөлөөгөөр 4.3 хувиар өссөн байна. Харин газрын тос, алт олборлолт харгалзан 13 болон 18 хувиар тус тус буурсан байна. Уул уурхайн салбарын гүйцэтгэл 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар төсөөллийн орчимд байна.

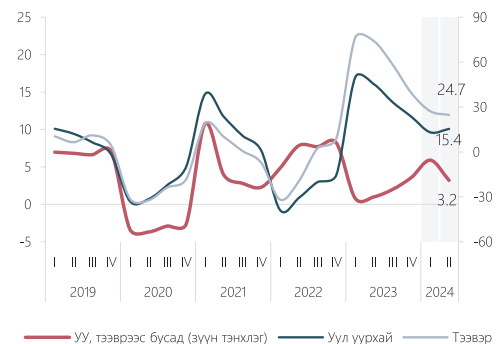
Зураг 1.1. Бодит ДНБ-ий өсөлт

1. Эдийн засгийн өсөлт дахь салбаруудын оролцоо (нэгж хувь)

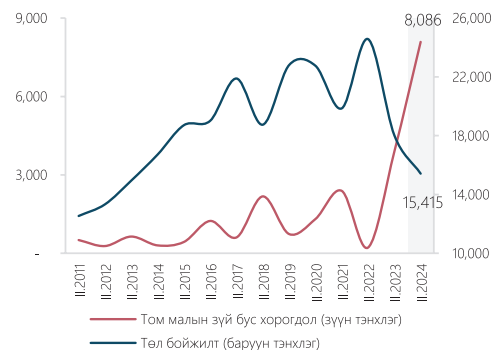
Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо
Тэмдэглэл: Бодит ДНБ-ий хуримтлагдсан өсөлт дэх салбаруудын оруулах хувь нэмрийг харуулав.

2. Салбаруудын бодит өсөлт (өсөлтийн хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо
Тэмдэглэл: Салбаруудын бодит ДНБ-ий хуримтлагдсан өсөлтийг харуулав.

3. Том малын зүй бус хоргодол ба төл бойжилт (мянган толгой мал)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо
Тэмдэглэл: Төл бойжилт, том малын зүй бус хоргодлын жил бүрийн эхний хагас жилийн тоо хэмжээг харуулав.

3. Уул уурхайн бус салбар 2024 оны эхний хагас жилд 4.2 хувиар тэлж, өсөлтийн гуравны хоёрыг бүрдүүллээ.

Тухайлбал тээвэр, худалдаа, боловсруулах, барилга, үйлчилгээ зэрэг салбаруудын үйлдвэрлэл тэлсэн нь өсөлтийг дэмжиж байгаа бол хөдөө аж ахуйн салбарын уналт сөргөөр нөлөөлж байна.

4. Нүүрсний экспорт тээврийн салбарыг дэмжсээр байна. Ачаа тээвэр 2024 оны эхний хагас жилд 55.6 сая тонн хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 23 хувиар нэмэгдсэнээр тээврийн салбарын үйлдвэрлэл 25 хувиар тэлж, эдийн засгийн өсөлтийг 1.0 нэгж хувиар дэмжлээ (Зураг 1.1). Үүнд, чулуун нүүрсний экспортын биет хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс 27 хувиар нэмэгдсэн нь голлох нөлөө үзүүлэв. Мөн төмөр замын тээврийн орох урсгал (бараа бүтээгдэхүүний импорт) болон дамжин өнгөрөх тээвэр харгалзан өмнөх оны мөн үеэс 13.2 болон 8.9 хувиар тус тус нэмэгдэж тээврийн салбарын өсөлтөд эерэг нөлөө үзүүлж, тээврийн салбарын өсөлт төсөөлөлтэй нийцтэй байна.

5. Бүх төрлийн ундааны үйлдвэрлэл нэмэгдэж боловсруулах салбар өсөлтөө хадгалсаар байна. Боловсруулах салбар 2024 оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үеэс 6.3 хувиар өсөж, эдийн засгийн өсөлтийг 0.4 нэгж хувиар дэмжлээ. Үүнд, тус салбарын 25 орчим хувийг бүрдүүлдэг ундааны үйлдвэрлэлийн өсөлт голлон нөлөөлөв. Тухайлбал, амтат ус, ундааны үйлдвэрлэл 15 хувиар, архины үйлдвэрлэл 59 хувиар, жүүсний үйлдвэрлэл 55 хувиар тус тус нэмэгдлээ. Харин боловсруулах салбарын 10-15 орчим хувийг бүрдүүлдэг мах боловсруулах үйлдвэрлэл мал хорогдлын нөлөөгөөр өмнөх оны мөн үеэс 25 хувиар буураад байна.

6. Инженерийн барилга байгууламжийн бүтээн байгуулалтын нөлөөгөөр барилгын салбарын өсөлт эрчимжив. Улаанбаатар хотын далан, суваг, шугам сүлжээний ажил, Дархан-Уул, Ховд,

Өмнөговь, Улаанбаатар хотын автозамын ажил болон Алтанширээтийн аж үйлдвэрийн парк руу чиглэсэн төмөр зам, Шивээхүрэн-Сэхээ боомтын хил холболтын төмөр замын бүтээн байгуулалтын голлох нөлөөгөөр барилгын салбар өмнөх оны мөн үеэс 19.5 хувиар өсөж, эдийн засгийн өсөлтийг 0.3 нэгж хувиар дэмжлээ. Барилгын салбарын гүйцэтгэл 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар төсөөллийн орчимд байна.

7. Үйлчилгээний салбар хүлээлтээс давж, эдийн засгийн өсөлтийн дийлэнхийг бүрдүүлж байна.

Салбарт хамгийн өндөр жин дардаг бөөний болон жижиглэн худалдаа 2024 оны эхний хагас жилд хүлээлтээс давж 6.8 хувиар өсөв. Худалдааны салбарын борлуулалтын орлогын 79 хувийг² бүрдүүлдэг хүнсний бус бүтээгдэхүүний борлуулалт өсөхөд моторт тээврийн хэрэгслийн сэлбэг, эд анги, шатахууны бөөний худалдаа нэмэгдсэн нь гол нөлөөлсөн бөгөөд өрхийн хүнсний бус хэрэглээ, хэрэглээний импортын өсөлт мөн нөлөөлжээ. Түүнчлэн мэдээлэл, холбооны салбар өндрөөр буюу 17.4 хувиар өсөж, үйлчилгээний бусад салбарууд 7.1 хувиар тэлэв. 2024 оны эхний хагас жилд үйлчилгээний салбаруудад үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжийн тоо, хөдөлмөр эрхлэлт, зээл олголт нэмэгдсэний нөлөөгөөр тус салбарын өсөлт оны сүүлийн хагаст тогтвортой хадгалагдахаар байна.

8. Том малын зүй бус хорогдол 8.1 сая толгойд хүрч хөдөө аж ахуйн салбарын өсөлтийг хязгаарлалаа.

2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар том малын зүй бус хорогдол 8.1 сая толгойд хүрч өмнөх оны мөн үеэс 4.2 сая толгой малаар нэмэгдэж, төл бойжилт 2.6 сая толгой малаар буурч 15.4 сая толгой болсноор хөдөө аж ахуйн салбар 26.7 хувиар агшиж, эдийн засгийн өсөлтийг 3.9 нэгж хувиар хязгаарлалаа (Зураг 1.1). Хорогдсон малын тоо 2024 оны эхэнд тоологдсон нийт малын 12.5 хувьд хүрлээ.

² 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар худалдааны салбарын борлуулалтын орлогын 21 хувийг хүнсний бүтээгдэхүүн, 79 хувийг хүнсний бус бүтээгдэхүүний борлуулалт эзэлж байна. Эх сурвалж: ҮСХ

ШИГТГЭЭ 1. ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАР БА ТОМ МАЛЫН ЗҮЙ БУС ХОРОГДОЛ

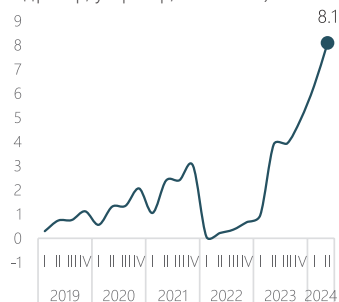
НӨХЦӨЛ БАЙДАЛ

Хөдөө аж ахуйн салбар 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар өмнөх оны мөн үеэс 26.7 хувиар агшиж, эдийн засгийн өсөлтийг 3.9 нэгж хувиар хязгаарлалаа. Хөдөө аж ахуйн салбар нь уул уурхайн салбарын дараа ордог буюу Монгол Улсын эдийн засгийн 10 хувийг бүрдүүлдэг салбар юм. Тус салбарын 90 орчим хувийг мал аж ахуй, 10 орчим хувийг газар тариалангийн салбар тус тус бүрдүүлж байна. Мал аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэл нь цаг уурын өөрчлөлтөөс өндөр хамааралтай байдаг тул үйлдвэрлэлийн гарц өндөр хэлбэлзэлтэй байдаг. Өнгөрсөн 2023-2024 оны өвөл нийт нутгийн 90 гаруй хувьд цасан бүрхүүлтэй, өвлийн туршид огцом дулаарал болон хүйтрэл ажиглагдсаны улмаас 14 аймгийн 46 суманд мөсөн (төмөр) зуд, харин говийн аймгийн зарим сумдын нутгаар зундаа гантай байснаас харын зудын нөхцөл тус тус үүссэн. Өвөлжилтийн хүндрэлээс шалтгаалан 2023 оны жилийн эцэст өмнөх оноос 6.4 сая толгойгоор бага мал буюу 64.7 сая толгой мал тоологдсон бол 2024 оны эхний хагас жилд 8.1 сая толгой мал хорогдож, 2023 оны эцэст тоологдсон малын 12.5 хувьтай тэнцлээ. Хорогдсон том малын 63 хувийг нийт малын 30 хувийг бүрдүүлдэг Архангай, Төв, Сүхбаатар, Хэнтий, Дорноговь аймгууд бүрдүүлсэн байна.

Зураг 1.2 Том малын зүй бус хорогдол

1. Том малын зүй бус хорогдол

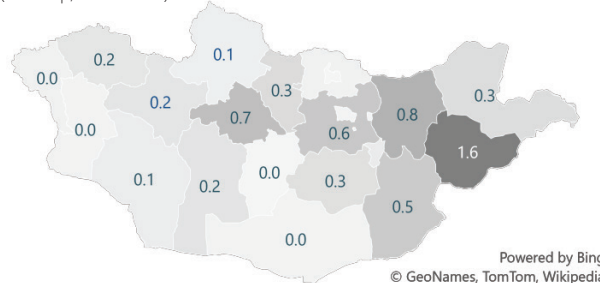
(өссөн дүнгээр, улирлаар, сая толгой)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

2. Том малын зүй бус хорогдол,

(аймгаар, сая толгой)

Powered by Bing
© GeoNames, TomTom, Wikipedia

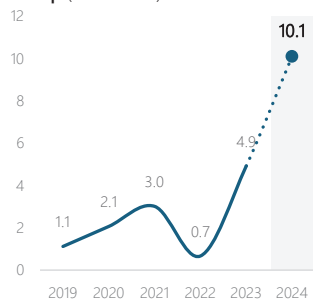
Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

ТӨСӨӨЛӨЛ

2024 оны жилийн эцэст том малын зүй бус хорогдол 10.1 сая толгойд хүрч, нийт малын тоо толгой 2015-2016 оны түвшинтэй ижил түвшинд хүрэх төлөвтэй байна. Хорогдлын хэмжээг байршлаар харвал Сүхбаатар, Хэнтий, Өвөрхангай, Говь-Алтай, Ховд, Увс аймгуудад малын хорогдол өндөр байх төлөвтэй байна.

Зураг 1.3 Том малын зүй бус хорогдлын 2024 оны төсөөлөл

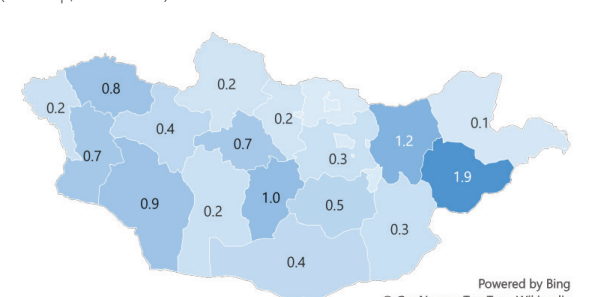
1. Том малын зүй бус хорогдол, өссөн дүнгээр, жилээр (сая толгой)

Эх сурвалж: ЭЗХЯ-ны тооцоолол, Үндэсний статистикийн хороо

2. 2024 оны том малын зүй бус хорогдлын төсөөлөл

(аймгаар, сая толгой)

Powered by Bing
© GeoNames, TomTom, Wikipedia

Эх сурвалж: ЭЗХЯ-ны тооцоолол

Тэмдэглэл: Том малын зүй бус хорогдолд үзүүлэх өвөлжилт, хаваржилтын хүндрэлийн нөхцөл байдлын төлөөлөх хувьсагчаар 2008 – 2023 оны нэгдүгээр сараас гуравдугаар сарын дундаж хур тунадасны нийлбэр хэмжээг сонгон авч сүргийн эргэлтийн тооцоолоор 2024 оны том малын зүй бус хорогдлын хэмжээг төсөөлөв. 2023-2024 оны мал өвөлжилтийн цаг агаарын нөхцөлийн тойм <http://w.tsag-agaar.gov.mn>

НИЙТ
ЭРЭЛТ

9. Эдийн засгийн дотоод идэвхжил хүлээлтийг давж, өсөлтийг тэтгэж байна. Эрэлт талаас тооцсон дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2024 оны эхний хагас жилд 5.7 хувиар өсөхөд өрхийн хэрэглээ 12.1 нэгж хувийн, төрийн хэрэглээ 9.3 нэгж хувийн, эргэлтийн хөрөнгийн хуримтлал 6.0 нэгж хувийн эерэг хувь нэмэр оруулсан бол цэвэр экспорт буюу бараа, үйлчилгээний гадаад худалдааны тэнцэл 21.9 нэгж хувийн сөрөг нөлөө үзүүлсэн байна. Тухайлбал, төрийн хэрэглээ өмнөх оны мөн үеэс 46.9 хувиар, өрхийн хэрэглээ³ 16.9 хувиар тус тус тэлж, дотоод эрэлт хүлээлтээс өндрөөр буюу өсөлтөд 27.7 нэгж хувийн эерэг нөлөө үзүүлэв. Эдийн засгийн идэвхжил, хэрэглээний өсөлтийг дагаад барааны импортын өсөлт 29.4 хувьд хүрсэн байна. Энэ оны сүүлийн хагас жилд амралт, аялал жуулчлалын идэвхэжсэнээр дотоод эрэлтийн сайн төлөв хадгалагдан эдийн засгийн өсөлтийг дэмжихээр байна.

10. Өрхийн бодит орлого 17.3 хувиар сайжирсан ч өсөлт оны сүүлийн хагас жилд суурийн нөлөөгөөр саарахаар байна. Улсын хэмжээнд өрхийн дундаж нэрлэсэн орлого өмнөх оны мөн үеэс 486 мянган төгрөгөөр нэмэгдэн, 2.5 сая төгрөг болоход цалингийн орлого дунджаар 371 мянган төгрөгөөр, тэтгэвэр, тэтгэмжийн орлого 70 мянган төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлөв. Монгол Улсын Засгийн газраас 2024 оны 4 дүгээр сарын 1-ээс төрийн албан хаагчдын цалинг 10-40 хувиар нэмэгдүүлсэн. Түүнчлэн цалин хөлстэй ажил эрхлэгчдийн тоо эхний хагас жилийн байдлаар 1,347 мянган хүн болж, өмнөх оны мөн үеэс 5.3 хувиар, хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин 58.6 хувь болж, 2.3 нэгж хувиар тус тус сайжирсан нь өрхийн орлогод эерэг нөлөө үзүүлж байна. Өрхийн орлогын өсөлт оны сүүлийн хагас жилд өмнөх оны суурийн нөлөөгөөр саарах төлөвтэй байна.

11. Иргэдийн зээл олголт нэмэгдэн өрхийн хэрэглээ өсөж байна. Цалин, тэтгэвэр, хадгаламж барьцаалсан зээлийн олголт нэмэгдэж, иргэдийн зээлийн үлдэгдэл 2024 оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үеэс 40.8 хувиар өсөн өрхийн хэрэглээг эрчимжүүлж байна. Өрхийн хүнсний хэрэглээ өмнөх оны түвшинд байгаа бол хүнсний бус бараа, үйлчилгээний хэрэглээ 28.1 хувиар нэмэгдсэн байна. Үүнд хамгийн өндөр дүнгээр тээврийн зардал 43.4 хувиар өссөн бол хувцас, гутал, удаан эдэлгээт эд хогшлынх 45.1 хувиар, орон сууц ашиглалттай холбоотой зардал 17.9 хувиар тус тус өссөн байна.

Төв банк 2024 оны 6 болон 7 дугаар сарын ээлжит хуралдаанаараа хэрэглээний зээлийн өр, орлогын харьцааг сулруулах шийдвэр⁴ гаргасан. Мөн иргэдийн хадгаламж оны эхний хагас жилд 22.3 хувийн өсөлттэй байгаа нь цаашид өрхийн хэрэглээг нэмэгдүүлэх магадлалтай юм.

12. Улаанбаатарт өрхийн дундаж орлого 21.3 хувиар өссөн бол хөдөөд 1.4 хувиар л нэмэгджээ. Нийт өрхийн 47.3 хувь нь нийслэлд, 21.7 хувь нь бусад хот, сууринд, үлдсэн 31 хувь нь хөдөөд амьдарч байна. Нийслэлийн өрхийн дундаж орлого 2.9 сая төгрөг байгаа бол хөдөөгийн өрхийнх 2.0 сая төгрөг байна. Хот суурины өрхийн орлогын 60 орчим хувь нь цалингаас бүрдэж байгаа бол малчин өрхүүд орлогынхоо 50 орчим хувийг мал аж ахуйн үйлдвэрлэлээс олж байна. Оны эхний хагас жилд мал аж ахуйн гарц буурснаар малчдын мал аж ахуйн орлого 10.9 хувиар муудаж, тэдний орлогын өсөлт улсын дундаж өсөлтөөс удаан байна.

³ Өрхийн хэрэглээнд өрхөд үйлчилдэг ашгийн бус байгууллагын хэрэглээг нэмж оруулав.

⁴ Монголбанкны Мөнгөний бодлогын хорооны 2024 оны 6 дугаар сарын 25, 7 дугаар сарын 2-ны өдрийн ээлжит хурлаар банкнаас шинээр олгох амьжиргааны баталгаажих доод түвшнээс бага дүнтэй кредит картын зээлд өр, орлогын харьцаа

(ӨОХ)-ны хязгаарлалт мөрдүүлэхгүй байх; Тодорхой нөхцөлүүдийг хангасан дээд боловсролын сургалтын төлбөрийн зээлд ӨОХ-ны болон хугацааны хязгаарлалтыг мөрдүүлэхгүй байх шийдвэрийг тус тус гаргасан.

13. Цалингийн орлого багатай иргэдийн амьжиргаа сайнгүй хэвээр байна. Үндэсний статистикийн хорооны мэдээллээр нийт өрхийн 36.5 хувь нь 1.6 сая төгрөгөөс бага орлоготой байгаа ба тэдний дундаж орлого ойролцоогоор нэг сая төгрөг байна. Харин 1.6 сая төгрөгөөс дээш орлоготой өрхийн дундаж орлого 3.2 сая төгрөг байгаа юм. Түүнчлэн 1.6 сая төгрөгөөс дээш орлоготой өрхийн цалингийн орлого тэдний нийт орлогын 62.1 хувийг бүрдүүлж байхад бага орлоготой өрхийн орлогод цалингийн орлого нь ердөө 23.5 хувийг эзэлж байна. Үүнээс гадна бага орлоготой өрхийн цалингийн орлого өмнөх оны мөн үеэс 34.7-105.6 мянган төгрөгөөр буурсан нь цалингийн орлого муутай эдгээр өрхүүдэд цалингийн өсөлт төдийлөн нөлөөлөхгүй байгааг харуулж байна.

14. Материаллаг эргэлтийн хөрөнгийн хуримтлал өсөө. Хөрөнгийн хуримтлал нь үндсэн хөрөнгийн хуримтлал болон материаллаг эргэлтийн хөрөнгийн хуримтлалаас бүрддэг. Хөрөнгийн хуримтлал өмнөх оны мөн үеэс 17.6 хувь өсөхөд материаллаг эргэлтийн хөрөнгө оны эхний хагас жилд 1.4 их наяд төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 2.5 дахин өссөн нь голчлон нөлөөллөө. Хэдийгээр эдийн засагт нэмэгдсэн машин тоног төхөөрөмжийн өсөлт өмнөх оны мөн үеийн түвшнээс 30.6 хувиар, орон сууцны бус барилга байгууламж 29.4 хувиар өндөр байгаа ч том малын тоо толгой олноор хорогдсоны улмаас биологийн өсөж үрждэг хөрөнгийн хуримтлал буурснаар нийт үндсэн хөрөнгийн хуримтлал 0.7 хувийн өсөлттэй байна. Аж ахуйн нэгж байгууллагад шинээр олгосон зээл оны эхний хагас жилд өмнөх оны мөн үеэс 50.7 хувиар, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалт 70.7 хувиар, төсвийн хөрөнгө оруулалт 3.7 дахин өсөж эдийн засаг дах хөрөнгийн нийлүүлэлт өсөлттэй байна.

15. Бараа, үйлчилгээний импорт 20.6 хувиар өссөнөөр цэвэр экспорт буурч, нийт эрэлтэд сөрөг нөлөө үзүүлэв. Төгрөгийн ханш чангарч, гадаад зах зээл дэх үнэ бууран импортын бараа бүтээгдэхүүний үнэ хямдарснаас гадна дотоод эдийн засгийн идэвхжилийн нөлөөгөөр хэрэглээ болон хөрөнгө оруулалтын бараа, бүтээгдэхүүний импорт өсөв. Нөгөөтээгүүр нүүрсний тоо хэмжээ өссөн ч үнэ 18.0 хувиар буурснаар барааны экспорт бага зэрэг агшин, цэвэр экспорт 81.9 хувиар буурав. Эдийн засаг идэвхжилтэй зэрэгцэн Үүнд барааны импорт өмнөх оны мөн үеэс 29.4 хувиар өссөн бол уул уурхайн экспорт эрчимжиж байна.

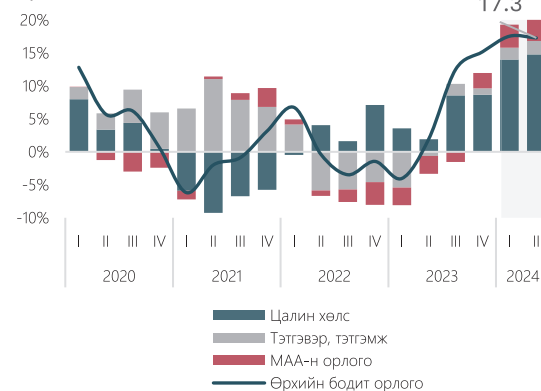
Зураг 1.4. Өсөлтийн бүтэц

1. Эдийн засгийн өсөлт
(хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо
Тэмдэглэл: Хуримтлагдсан жилийн өсөлтийг харуулав

2. Өрхийн орлого
(хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо
Тэмдэглэл: Хуримтлагдсан жилийн өсөлтийг харуулав

3. Үндсэн хөрөнгийн хуримтлал
(хувь)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо
Тэмдэглэл: Хуримтлагдсан жилийн өсөлтийг харуулав

ХӨДӨЛМӨР БА АЖ АХУЙН НЭГЖ

16. Хөдөлмөрийн зах зээл сэргэж цар тахлын өмнөх түвшинг давлаа. 2024 оны 2 дугаар улиралд ажилчид өмнөх оны мөн үеэс 68 мянгаар, цар тахлын өмнөх үеэс 72⁵ мянгаар нэмэгдэж 1 сая 347 мянгад хүрлээ. Ингэснээр ажиллагчдын тоог Ковид-19 цар тахлаас хойших өсөлтийн трендээ хадгалж 1 сая 200 мянгад хүрэхээр таамагласнаас 16 хувиар давав. Ажилчдын тоог улирлын нөлөөллийг⁶ нь арилгаж тооцвол өмнөх оны мөн үеэс 46 мянгаар нэмэгдсэн байна. Ажилчдын тооны өсөлтөд худалдаа, үйлчилгээний салбарын ажилчид харгалзан 47 мянга, 41 мянган хүнээр өссөн нь голчлон нөлөөлжээ. Харин хөдөө аж ахуйн салбарын уналтын нөлөөгөөр тус салбарын ажилчид 42 мянгаар буурсан нь ажилчдын тооны өсөлтийн хурдыг саарууллаа. Байршлаар харвал хотод нийт ажилчдын 617.4 мянга бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 71.2 мянгаар өссөн үзүүлэлттэй байгаа бол хөдөөд 54 хувь буюу 729.7 мянган хүн ажилтай байгаа нь өмнөх оны мөн үеэс 3.1 мянгаар буурсан үзүүлэлттэй байна.

17. Эмэгтэйчүүдийн ажилгүйдэл нэмэгдэв. Ажилгүй иргэдийн тоо өмнөх оны мөн үеэс 6 мянган хүнээр өсөж 82.3 мянгад хүрэв. Ингэснээр ажилгүйдлийн түвшин өмнөх оны мөн үеэс 0.1 нэгж хувиар өсөж 5.8 хувьд хүрлээ. Хүйсээр харвал нийт ажилгүй иргэдийн 58 хувь нь эрэгтэй, 42 хувь нь эмэгтэй байна. Эрэгтэй ажилгүй иргэдийн тоо өмнөх оны мөн үеэс 1 мянгаар өсөж 47.6 мянгад хүрсэн бол эмэгтэй ажилгүй иргэдийн тоо 5.1 мянгаар өсөж 35 мянгад хүрчээ.

⁵ Ажиллах хүчний түүвэр судалгааны жингийн тооцоололд өөрчлөлт орсон тул шинэчлэгдсэн тоог ашиглав.

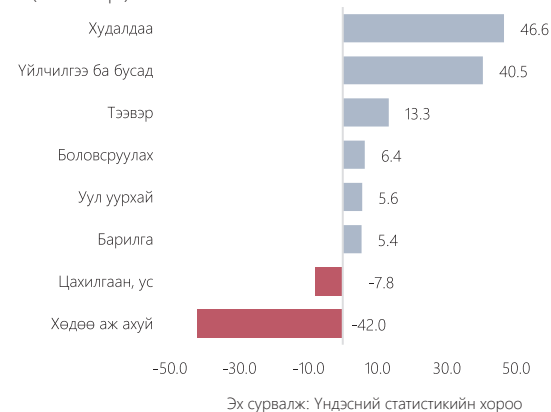
⁶ Улирлын нөлөө арилгах гэдэг нь хугацааны цувааны өгөгдөл дэх улирлын тогтмол хэв шинжүүдийг арилгах статистикийн арга юм. Эдгээр хэв шинжүүд нь цаг агаарын өөрчлөлт, баяр ёслол, сургууль, цэцэрлэгийн хуваарь, хөдөө аж ахуйн цикл гэх мэт янз бүрийн хүчин зүйлсээс шалтгаалж болдог. Энэхүү тогтмол хэлбэлзлийг арилгаснаар өгөгдөл дэх бодит чиг хандлага, мөчлөгийн хөдөлгөөнүүдийг ажиглахад илүү хялбар болгодог бөгөөд өөр өөр хугацааны мэдээллийг хооронд нь харьцуулах боломжтой болно.

Зураг 1.5. Хөдөлмөрийн зах зээл

1. Ажилчдын тоо, ажиллах хүчний оролцооны түвшин (мянган хүн: зүүн тэнхлэг, хувь: баруун тэнхлэг)

2. Ажилчдын тооны өөрчлөлт, салбараар (мянган хүн)

3. Хөдөлмөрийн бүтээмж (мянган төгрөг)

18. Иргэдийн ажил хөдөлмөр эрхлэх хандлага нэмэгдэж байна. Ажилчид болон ажилгүй иргэд өссөнөөр эдгээрийн нийлбэрээр хэмжигддэг ажиллах хүчний үзүүлэлт өмнөх оны мөн үеэс 74 мянгаар өсөж 1 сая 429 мянгад хүрлээ. Ажиллах хүч ийнхүү өссөнөөр ажиллах хүчний оролцооны түвшин өмнөх оны мөн үеэс 2.6 нэгж хувиар нэмэгдэж 62.2 хувьд хүрэв. Улирлын нөлөөг арилгаж тооцвол 60.2 хувь буюу өмнөх оны мөн үеэс 0.8 нэгж хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Харин хөдөлмөрийн насны хүн амын 38 хувийг эзэлж буй ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо өмнөх оны мөн үеэс 49 мянгаар буурч 869 мянгад хүрсэн байна. Үүнээс дүгнэхэд ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын хөдөлмөрийн идэвх нэмэгдэж ажилчид болон ажилгүй иргэдийн эгнээнд шилжжээ. Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын бууралтын шалтгааныг авч үзвэл, жирэмсэн, хүүхэд асарсан хүний тоо 19 мянгаар, өвчтөн, өндөр настан асарсан, ажил хайгаад олдохгүй байсан, ажиллах сонирхолгүй байсан иргэдийн тоо тус бүр 6 мянгаар буурсан нь голчлон нөлөөлсөн байна. Энэ нь ихэвчлэн эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөрийн зах зээл дэх оролцоо нэмэгдсэнийг харуулж байна.

19. Хөдөө аж ахуйн бүтээмжийн түвшин буурсан нь хөдөлмөрийн бүтээмжийн түвшинд сөргөөр нөлөөллөө. Хөдөлмөрийн бүтээмжийн түвшин өмнөх оны мөн үеэс 10 хувиар буурч 5 сая 936 мянгад хүрлээ. Салбараар авч үзвэл аж үйлдвэр, барилгын салбарын бүтээмжийн түвшин өмнөх оны мөн үеэс 1 хувиар өсөж 3 сая 882 мянгад хүрсэн байна. Харин хөдөө аж ахуйн салбарын уналтын нөлөөгөөр нэг ажилчинд ногдох хөдөлмөрийн бүтээмжийн түвшин 35 хувиар буурч 3 сая 902 мянгад хүрсэн байна. Түүнчлэн уул уурхай, үйлчилгээний салбарын хөдөлмөрийн бүтээмжийн түвшин харгалзан 2.5 хувь, 8 хувиар буурсан бөгөөд үүнд тус салбаруудад ажилчдын тоо өссөн нь нөлөөлжээ.

20. Цалин өсөж байгаа хэдий ч нийт ажилчдын талаас илүү хувь нь дундаж цалингаас бага цалин авч байна. 2024 оны 2 дугаар улиралд нэрлэсэн дундаж цалин өмнөх оны мөн үеэс 452.9 мянгаар өсөж 2.3 сая төгрөгт хүрэв. Мөн голч цалин⁷ өмнөх оны мөн үеэс 445.9 мянгаар өсөж 1.8 сая төгрөг болсон нь ажилчдын тал хувь нь 1.8 сая төгрөгөөс доош, тал хувь нь тус дүнгээс өндөр цалин авч байгааг харуулж байна. Үүнээс үзэхэд, хэдийгээр дундаж цалин 2 сая төгрөг давсан ч бодит байдал дээр нийт ажилчдын талаас илүү хувь нь дундаж цалингаас бага цалин авч байгааг илтгэж байна. Дундаж цалинг салбараар авч үзвэл уул уурхайн салбарын цалин хамгийн өндөр буюу дунджаар 5.7 сая

Зураг 1.6. Дундаж цалин

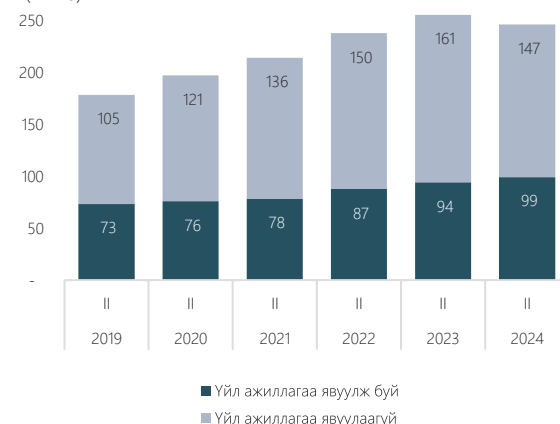
1. ААН-ийн дундаж цалин, салбараар
(мянган төгрөг)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 1.7. Аж ахуйн нэгж

2. Нийт бүртгэлтэй ААН-ийн тоо
(мянга)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

2. Үйл ажиллагаа явуулж буй ААН-ийн тооны өөрчлөлт, салбараар (ААН-ийн тоо)

Эх сурвалж: Үндэсний статистикийн хороо

⁷ Голч цалин нь ажиллагчдын цалинг өсгөх эсвэл буурах эрэмбээр байршуулсан цувааг таллан хувааж байгаа ажилтны цалин юм.

төгрөгт хүрсэн нь улсын дунджаас 2.5 дахин их байна. Харин зочид буудал, байр, сууц болон нийтийн хоолны үйлчилгээний салбарын дундаж цалин хамгийн бага буюу 1.4 сая төгрөг байгаа нь улсын дунджаас 1.6 дахин бага байна.

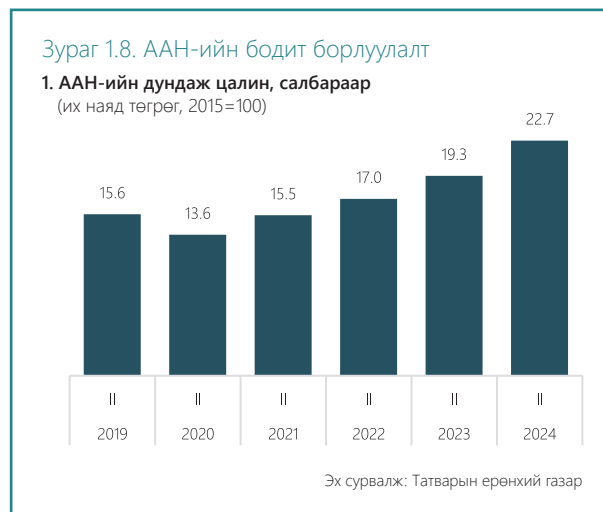
21. Дотоод эдийн засгийн идэвхжил, гадаад эрэлтийн өсөлт ААН-ийн үйл ажиллагааг идэвхжүүллээ. 2024 оны 2 дугаар улирлын байдлаар үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААН-ийн тоо 99.1 мянгад хүрч, өмнөх оны мөн үеэс 5.5 хувиар өслөө. Дотоодын эдийн засаг идэвхжиж, худалдан авах чадвар сайжирснаар үйлчилгээний салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй ААН-ийн тоо 2.4 мянгаар, тэр дундаа тус салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй нийт ААН-ийн 76 хувийг бүрдүүлдэг бөөний болон жижиглэнгийн худалдааны салбарт ААН 1.1 мянгаар нэмэгдсэн байна. Бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт 1-9 ажилтантай ААН-үүд нэмэгдсэн бол дунд, болон том аж ахуйн нэгжүүд тус салбарт эсрэгээрээ буурах хандлага ажиглагдаж байна. Уул уурхайн экспортын өсөлтийн нөлөөгөөр идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААН-ийн тоо уул уурхайн салбарт 47, тээврийн салбарт 282-оор нэмэгдлээ. Ажиллагчдын тоогоор уул уурхайн салбарт 1-9 ажиллагчидтай 34 ААН, 10-19 ажиллагчидтай 6 ААН, 20-49 ажиллагчидтай 3 ААН, 50-аас дээш ажиллагчидтай 4 ААН шинээр үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн байна. Харин тээврийн салбарт 1-9 ажиллагчидтай ААН-үүд нэмэгдсэн ч дунд болон том

Хүснэгт 1. Үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжийн тооны өөрчлөлт, ажиллагчдын тоогоор

Ажилчдын тооны бүлэг	ААН тоо, мянга	Өөрчлөлт, хувь	Тайлбар
1-9	84.4	6.1%	Өсөлтийн 2/3-ыг үйлчилгээний салбар бүрдүүлсэн.
10-19	7.1	3.9%	Өсөлтийн 1.4 нэгж хувийг ХАА, 1.3 нэгж хувийг үйлчилгээ, 0.8 нэгж хувийг барилгын салбар бүрдүүлсэн.
20-49	4.9	0.5%	Шинээр 22 ААН үйл ажиллагаа явуулж эхэлснээс 17 ААН барилгын салбарт байна.
50-иас дээш	2.8	2.0%	Шинээр 54 ААН үйл ажиллагаа явуулж эхэлснээс 38 ААН үйлчилгээ, 8 ААН барилга, 4 ААН уул уурхай, 3 ААН боловсруулах салбарт байна.
Нийт	99.1	5.9%	

ААН-үүд буурчээ. Түүнчлэн хөдөө аж ахуйн салбарт шинээр үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн 551 аж ахуйн нэгжийн 201 нь газар тариалан, 74 нь мал аж ахуй, 306 нь мод тарих үйл ажиллагаанд хамаарч байна. Мөн боловсруулах үйлдвэрлэлд 407 ААН, барилгын салбарт 467 ААН шинээр үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн байна (Зураг 1.7). Барилгын салбарт дунд болон том ААН-үүд бусад салбаруудтай харьцуулахад хамгийн ихээр нэмэгдсэн байна.

22. ААН-ийн борлуулалтын орлогын өсөлтийн дийлэнхийг үйлчилгээний салбар бүрдүүллээ. 2024 оны 2 дугаар улирлын байдлаар ААН-ийн бодит борлуулалтын орлого өмнөх оны мөн үеэс 17.6 хувиар өсөж 22.7 их наяд төгрөгт хүрлээ. Уг өсөлтийн 15.7 нэгж хувийг үйлчилгээний салбар бүрдүүлсэн бөгөөд тэр дундаа тус салбарын гол хэсгийг бүрдүүлдэг бөөний болон жижиглэн худалдааны салбар өсөлттэй байсан нь ААН-ийн борлуулалтын орлогыг нэмэгдүүллээ. Зураг (1.8).

ШИГТГЭЭ 2. АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН

Ажиллах хүчний оролцооны түвшин дэлхийн улс орнуудад цар тахлын нөлөөгөөр хэрхэн өөрчлөгдсөнийг Зураг 1.9-д тоон мэдээлэл нь олдоцтой зарим улсуудыг төлөөлөл болгон авч 2019 (цар тахлын өмнө), 2021 (цар тахлын үе), 2024 (цар тахлын дараа) оны түвшнээр дүрсэлж харуулав. Зургаас харвал цар тахлын үеэр улсуудын ажиллах хүчний оролцоо хөгжлийн түвшнээс үл хамааран ерөнхийдөө буурсан байна. Харин цар тахлын дараа яаж өөрчлөгдсөнийг 2024 оны тоон мэдээллээс харвал зарим улсуудад, ялангуяа өндөр хөгжилтэй орнуудад хөдөлмөр эрхлэлт сэргэсэн байдал ажиглагдаж байхад зарим улсад цар тахлын үеэсээ ч буурсан үзүүлэлттэй харагдаж байна. Гэсэн хэдий ч эдийн засгийн өсөлт тогтмол үзүүлдэг Вьетнам, Казакстан, Хятад, Солонгос зэрэг улсууд ажиллах хүчний оролцооны түвшнийг 63-70 хувьд хадгалсаар байна. Манай улсын тухайд цар тахлын өмнө АХОТ 61 хувь байсан бол цар тахлын үеэр 57 хувь болж буурсан байдаг. Харин цар тахлыг амжилттай даван эдийн засаг сэргэж, идэвхэжсэнээр хөдөлмөр эрхлэлт нэмэгдэж 2024 оны 2 дугаар улирлын байдлаар АХОТ 62.2 хувьд хүрсэн нь 2015 оноос хойших хамгийн өндөр үзүүлэлт болоод байна.

Энэ үзүүлэлтийг жил бүр 1 нэгж хувиар ахиулан 2028 онд 65 хувьд хүргэхээр тооцвол (ажилгүйдлийн түвшинг трендээ хадгална гэж үзэв) ирэх 4 жилийн хугацаанд ажилчдын тоог жилд дунджаар 47 мянгаар нэмэгдүүлж, тус хэмжээний ажлын байрыг шинээр бий болгох шаардлагатай байна. Энэ оны 2 дугаар улирлын байдлаар манай улсад 1,347 мянган хүн ажиллаж байна. Ажиллах хүчний оролцооны түвшинг 4 жилийн дараа 65 хувьд хүргэхийн тулд нийт 190 мянган ажилчид нэмж шаардагдах бөгөөд эдгээр ажилчдыг их, дээд сургууль, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага төгсөгчдөөс 80 мянга, ажиллах хүчнээс гадуур бусад хүн амаас 110 мянган хүнээр бүрдүүлэхээр байна. Үүний тулд:

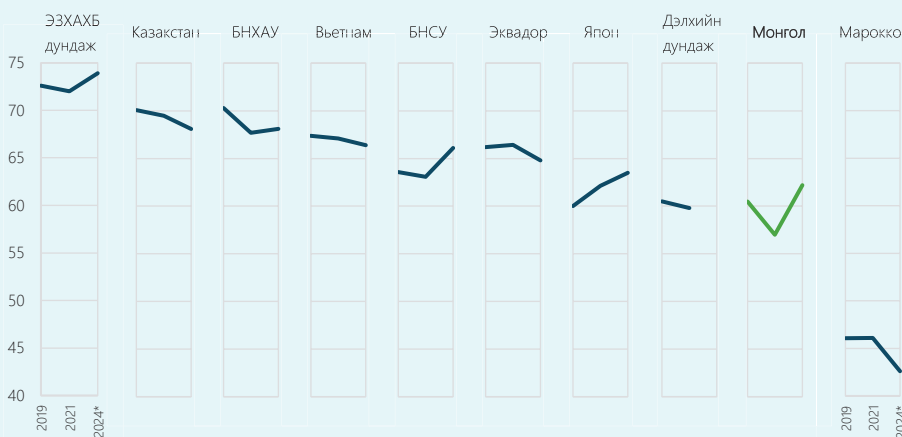
- Ахмадууд, оюутнууд, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, хүн/хүүхэд асарч буй хүмүүс, мэргэжил, дадлага туршлагагүй зэрэг ажиллах хүчнээс гадуур хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор ахмад настныг шинэ ур чадварт сургах, ажлын байрныхаа 2 хувьд ахмад настан ажиллуулах, 4 хувьд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийг ажиллуулах, оюутан, залуучуудын чөлөөт цагаараа ажил, хөдөлмөр эрхлэх, гарааны бизнес эрхлэх эрх зүйн орчныг сайжруулах, хүүхэд харах, өдөр өнжүүлэх үйлчилгээний хууль эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, асрахуйн эдийн засгийг дэмжих, цахимаар зайнаас, болон богино хугацаанд хөдөлмөрлөх боломжийг бүрдүүлэх, төрөөс үзүүлж буй нийгмийн халамж, тусламж, үйлчилгээг зорилтот бүлэгт чиглүүлэх, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлттэй уялдуулан аймгуудын мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллагыг төрөлжүүлж, дадлагажуулах, КООСЭН сургалтын коллежийг нэвтрүүлэх зэрэг бодлого, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр ирэх 4 жилийн ЗГҮАХ-т тусгасан байна.

Манай улсад 2025–2028 онд 1 жилд ойролцоогоор 30 мянган хүн өндөр насны тэтгэвэрт гарах хүлээлттэй байгаа бол 50 мянган оюутан шинээр төгсөж, хөдөлмөрийн зах зээлд нийлүүлэгдэхээр байна. Эдгээр төгсөгчдөөс тэтгэвэрт гарсан сул ажлын байранд 30 мянга нь ажиллана гэж үзвэл үлдсэн 20 мянган төгсөгчдөд шинэ ажлын байр шаардлагатай болох юм. Үүн дээр нэмээд ажиллах хүчнээс гадуур хүн амаас ажилчид орж ирэн нийт ажилчдын тоог нэмэгдүүлнэ гэж үзвэл жилд дунджаар 47 мянган шинэ ажлын байр бий болгох шаардлагатай байна. Энэ нь сүүлийн 4 жилийн байдлаар жилд дунджаар 48 мянган шинэ ажлын байрны эрэлт бий болж байгаа талаар Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн барометрийн судалгаагаар⁸ гарсан үр дүнтэй нийцтэй байна. Иймд:

- Ажлын байр нэмэгдүүлэх хүрээнд эдийн засгийн өсөлт, хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, бүтээн байгуулалтын төсөл, хөтөлбөрүүд хэрэгжүүлэхийн зэрэгцээ оюуны хөдөлмөрийг дэмжсэн цахим болон зайн ажлын байрыг нэмэгдүүлэх “Бүтээмжийн хувьсгал” санаачилгыг хэрэгжүүлэх, тогтвортой ажлын байрыг шинээр бий болгосон жижиг, дунд, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийг татвар, эдийн засгийн бодлогоор дэмжих, 1,000 өндөр технологийн ажлын байр бий болгох гэх мэт бодлого, арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөөд байна.

Зураг 1.9. Ажиллах хүчний оролцооны түвшин

(цар тахлын өмнөх, одоо, дараах үе, улсуудаар)

Эх сурвалж: Олон Улсын Хөдөлмөрийн байгууллага, ЭЗХАХБ, ҮСХ * 2024 оны АХОТ-г тухайн улсын боломжит сүүлийн үеийн тоон мэдээллийг ашиглан оруулав

⁸ Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институтээс жил бүр хийгддэг судалгаа

ЭДИЙН ЗАСГИЙН МӨЧЛӨГ

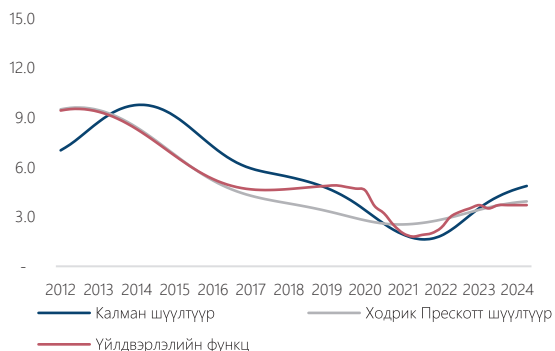
23. Хөдөлмөрийн зах зээлийн сэргэлтийн нөлөөгөөр потенциал үйлдвэрлэлийн өсөлт хадгалагдлаа. 2024 оны 2 дугаар улиралд ажиллагчдын тоо өмнөх оны мөн үеэс 46 мянган хүнээр, өмнөх улирлаас 12 мянган хүнээр тус тус өсөж хөдөлмөрийн зах зээл сэргэсний нөлөөгөөр потенциал үйлдвэрлэлийн өсөлт 4 орчим хувьд хадгалагдлаа. Мөн 2015 оны зэрэгцүүлэх үнээр тооцсон машин, тоног төхөөрөмж 179 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэж үндсэн хөрөнгийн хуримтлалд 2 улирал дараалан эерэг нөлөө үзүүллээ. Гэсэн хэдий ч том малын зүй бус хорогдол 8.1 сая толгойд хүрч, мал хөрөнгө 387 тэрбум төгрөгөөр, барилга байгууламж 90 тэрбум төгрөгөөр буурснаар нийт үндсэн хөрөнгө 2024 оны 2 дугаар улиралд 349 тэрбум төгрөгөөр буурлаа.

24. Хөдөө аж ахуйн салбарын агшилт үйлдвэрлэлийн сөрөг зөрүүг нэмэгдүүллээ. Оны эхний улиралд уул уурхайн олборлолт, хөрөнгө оруулалтын өсөлт дагасан дотоод эдийн засгийн идэвхжилийн нөлөөгөөр үйлдвэрлэлийн сөрөг зөрүү хаагдах хандлагатай байсан ч хөдөө аж ахуйн салбарын агшилтын нөлөөгөөр сөрөг зөрүү тэлж 2024 оны 2 дугаар улиралд потенциал түвшнээсээ 1.0 нэгж хувиар доогуур гарлаа. Цаашид дотоод эдийн засгийн идэвхжил хадгалагдаж, хөдөө аж ахуйн салбарын агшилтын ДНБ-д үзүүлэх нөлөө алгуур буурснаар үйлдвэрлэлийн сөрөг зөрүү оны төгсгөлд хаагдах төлөвтэй байна.

25. Төгрөгийн ханш чангарч, үйлдвэрлэлд ашиглагдах импортын орцын зардал буурснаар хөдөлмөрийн зах зээлд эергээр нөлөөлж байна. Үйлдвэрлэлийн бодит ахиу зардал нь үйлдвэрлэл явуулахад шаардлагатай орцын зардлыг илэрхийлэгч хувьсагч юм. Манай улсын нийт импортын 60 орчим хувь нь үйлдвэрлэлд ашиглагддаг бөгөөд төгрөгийн ханш чангарах нь үйлдвэрлэлийн зардлыг бууруулах нөлөөтэй байдаг. 2024 оны 2 дугаар улиралд төгрөгийн ханш өмнөх оны мөн үеэс 2 хувиар чангарснаар үйлдвэрлэлийн бодит зардал 5 хувиар буурлаа. Зардал буурч үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа сэргэснээр ажиллагчдын тоо өмнөх оны мөн үеэс 4 хувиар өсөж, хөдөлмөрийн зах зээл сэргэж байна.

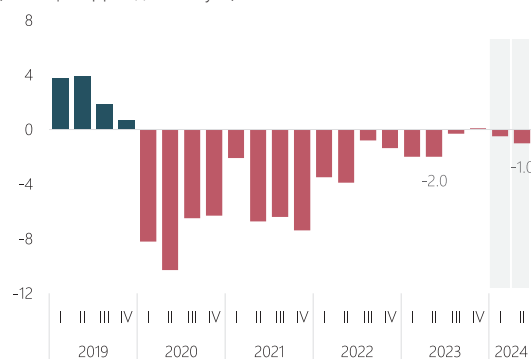
Зураг 1.10. Үйлдвэрлэлийн зөрүү

1. Потенциал ДНБ-ий өсөлт
(нэгж хувь)

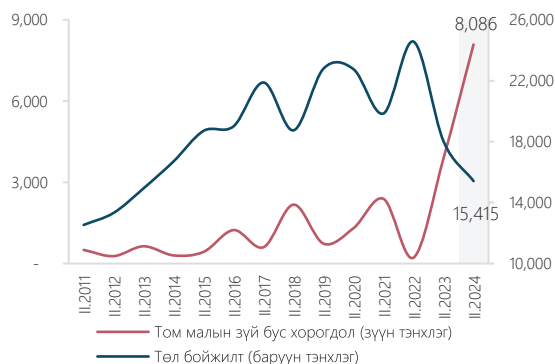
Эх сурвалж: ЭЗХЯ-ны тооцоолол
Тэмдэглэл: Потенциал үйлдвэрлэлийг Ходрик-Прескотт, Калман шүүлтүүр болон үйлдвэрлэлийн функцийн аргачлалаар тус тус тооцов.

2. Үйлдвэрлэлийн зөрүү
(потенциал ДНБ-д эзлэх хувь)

Эх сурвалж: ЭЗХЯ-ны тооцоолол
Тэмдэглэл: Үйлдвэрлэлийн зөрүүг үйлдвэрлэлийн функцийн аргаар тооцов. ҮСХ-ноос зарласан 2022 оны 1 дүгээр улирлаас 2024 оны 2 дугаар улирал хүртэлх үндсэн хөрөнгийн хэмжээ болон ажиллагчдыг тооцох аргачлалд өөрчлөлт орж үйлдвэрлэлийн зөрүүг 2024 оны 2 дугаар улиралд шинэчлэн тооцов.

3. Үйлдвэрлэлийн бодит ахиу зардал болон ажиллагчдын хөдөлгөөн
(сая хүн: баруун тэнхлэг, хувь: зүүн тэнхлэг)

Эх сурвалж: ЭЗХЯ-ны тооцоолол
Тэмдэглэл: Үйлдвэрлэлийн бодит ахиу зардлыг Мөнгөний бодлогын шинжилгээний GAP загвар дах Филипсийн муруйн тэгшитгэлээс тодорхойлох